

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
Львів, РИНОК Ч. 1а. П. ПОВ.
Телефон Редакції 248-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-25
Адреса для телегр.: Діло Львів
Кошто: П. К. О. Львів 504000
Банку Чеських Логон
Прага „Діло“.
Рукописи не повертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

місячно (з включенням) . . . 3.00 зол.
чвертьрічно 15.00 „
піврічно 30.00 „
річно 60.00 „

В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. у ЧЕ.
ХОСПОДАВЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 1.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СӨТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО
КНИЖКУ Б-НИ „ДІЛО“ В ОБЕМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Реорганізація державної адміністрації Карпатської України.

Як подає Пресове Бюро Карпатської України, в Хусті повсталася адміністративна комісія, що має переорганізувати адміністрацію згідно з конституцією Карпатської України.

ЛІКВІДАЦІЯ АГЕНД ГУБЕРНАТОРА ТА КРАЄВОГО УРЯДУ.

Уряд Карпатської України рішив звільнити давній краєвий уряд та передати компетенції його і губернатору відповідним карпатоукраїнським міністерствам.

ЕКСПОРТ КАРПАТОУКРАЇНСЬКОГО ДЕРЕВА ДО НІМЕЧЧИНИ.

Як подає Карпатоукраїнське Пресове Бю-

ро, між Прагою та Берліном дійшло до порозуміння у справі експорту дерева, який пічнеться в половині січня 1939. р. Експорт дерева з території республіки має особливо велике значіння для Карпатської України, бо дерево будуть вивозити в першу чергу зі Словаччини та Карпатської України.

СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ У ВОЛОВІМ.

1. січня відбудеться у Воловім' окрешний зїзд Української Національної Ради при співучасті „Січ" та інших організацій.

Південна магістраля переходить до публичного вжитку.

УКРАЇНСЬКІ ЧЛЕНИ ДЕЛІМІТАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ ПРИХАЛИ ПО ІНСТРУКЦІЇ.

30. ц. м. передадуть до публичного вжитку новозбудований шлях Севлюш—Середнє—Великі Лази—Вишне Німецьке. У святочному перебранні шляху возьме участь мін. Редай.

До Хусту приїхали члени делімітаційної комісії Долинний і д-р Брацняк, щоб дістати інструкції від уряду. 9. січня вони вертаються на дальші переговори до Будапешту.

Протиукраїнська радіостанція у єпископській палаті в Ужгороді.

Виявилось, що тайна радіостанція, яка веде агітацію проти Карпатської України, міститься в палаті єпископа Стойки в Ужгороді.

Перед мікрофоном промовляють відомі мадярофіли: Крайник, Іванько та о. Маріна.

Богослуження за Карпатську Україну у Злучених Державах.

Як подає Карпатоукраїнське Пресове Бюро, у греко-католицьких церквах у Злучених Державах правлять богослуження за добро

Карпатської України. Українська еміграція улажує збірки на Карпатську Україну.

Велика дипломатична інтервенція словацького уряду в оброні словаків, що перейшли під мадярське володіння.

СЛОВАЧЧИНА ДОМАГАЄТЬСЯ ВИСИЛКИ МІЖДЕРЖАВНИХ ОБСЕРВАТОРІЇ

Праські дипломатичні кола пильно слідкують за ситуацією у привауеній до Мадярищини частині Словаччини, де підчас латинського Різдва дійшло до кровавих інцидентів.

„Народні Лісти" представляють цю подію так: Після богослуження у селі Сураши на Святий Вечір словаки відспівали словацький гімн (заборонений у Мадярищині), кожж вийшли з костела, заатакували їх жандарми, що поранили одну особу важко, одну легко.

Першого дня Святий священики відправили

богослуження по мадярськи, що викликало велике обурення. Знову зивалися жандарми, що дали салву і вбили 2-ох словаків та важко поранили 8-ох; почалися масові арештування.

Мадярські джерела твердять, що жандарми стріляли у власній обороні.

Як повідомляє брагиславська радіостанція, словацький уряд виступить з протестом у Берліні, Римі, Парижі й Лондоні та видангге домагання, щоб вислати міжнародних обсерваторів на землю, прилучені до Мадярищини.

Переговори у справі Панамського каналу.

На панамериканській конференції звернено велику увагу на охорону Панамського каналу. Ший час представники Злучених Держав вели наради з представниками республік, положених недалеко каналу. Найдальше пішли наради в Нікарагуою, зате переговори зі Сан Домінго та Кубою не вийшли poza вступні стадію.

ФЛОТА ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ВІДВІДАЄ ПІВДЕННУ АМЕРИКУ.

Америкаанський департамент моршарки повідомляє, що на весну ескадра кружляків Злучених Держав обплане побережжя Південної Америки. Ця маніфестація доброго сусідства" покінчиться у травні.

Німецька поліція у Клайпеді.

Неблизько литавський уряд забере в Клайпеді свою поліцію. З огляду на те — як говорять — німці палаті клайпедських німців рішот

збільшити свою „порядкову сторожу" з 1.000 до 2.000 людей, озброїти її та посередити в єврейських.

НОВІ РІЗДВІННІ ЛИСТІВКИ
ПРИКРАСИ НА ЯЛИНКУ
АРТ. АЛЬБУМИ, КАСЕТКИ І ПУДЕРНИЧКИ
М. Б. У М. Б. І дешево у великому виборі паручка
СОЮЗНИЙ БАЗАР — ЛЬВІВ, РУСЬКА 20.

Політика й інформація.

Львів, 29. грудня 1938.

На іншому місці подаємо дуже цікаву квітку з квітника польської пресово-інформаційної служби: життєвіс годівні карпато-українського уряду, о. Августина Волошина. 69 рядків плюс двопальтовий великий наголовок і з усього того тільки ім'я і назвисько — „о. Августин Волошин" — відповідають правді: остільки, що дійсно така людина існує на світі. Решта все, але то буквально все чисто, від дати народини починаючи — суцзя брехня, виключно тільки плід фантазії автора. Ані не прийшов у Галичину на світ, ані в Галичині не скінчив середньої школи й теологічного факультету, ані ніколи не мав нічого спільного зі Січовими Стрілками, ніколи з Галичиною не втікав до Чехословаччини і не маємо певности, чи взагалі колинебудь був у Галичині, а знаючи, що шойно недавно о. Августин Волошин висловив жалю, що не може тепер бачити ПЕ. Митрополита Шептицького та поминатися у країні св. Юра, маємо враження, що взагалі ніколи в житті не був у Львові, — не то у Саноні та в тих селах, про які згадує дотепний польський журналіст. Додаймо, що ася та „біографія" появилася навіть не в якійсь бруківній газетці, якій залежить виключно тільки на сенсації та яка не має апарату, що послугується час до часу енциклопедіями і не має відражнювати правди від місєнітинь: адже „Дзєнік Польскі" — це орган ОЗН-у, це газета, яка має претенсії висмазати і проповідувати певну ідеологію і певні політичні доктрини, адже у Редакції тієї газети сидять люди з середньою та вищою освітою! Чи не просто капітальна „гаффа", одна з таких конспірацій, які різко трапляються шанувачів себе газет? Важко повірити у саму „гаффу", у незгоду, у повзаність Редакції видрукувати мершій „нікантиний" матеріал: бо чейже в такому випадку не треба було навіть зажадати до його тому Української Загальної Енциклопедії під літеру „а" (припускаємо, що може таки у Редакції длавіського шоденика, який майже щоденно займається українською тематикою, є хтось, хто знає про існування такої книжки), — але ж чи можна було не пригадати собі, що 2 місяці тому ширекій життєвіс прем'єра Карпатської України появилася в усіх українських часописах, та що зане число кожного такого часопису можна ще купити за 20 копійки?!

І тому гадаємо, що тут маємо до діла не тільки з гаффою і навіть не тільки зі специфічною лобною тенденцією представляти все, що діється на Закарпатті та взагалі серед українців, — хай навіть брєхливо, коли тільки ворожо і в той спосіб, щоб ще більше підкопати польському узидню проти всього, що українське (звідси і патрістичні звероти про „сердечний крок львівських вірлн" і т. п. стилі). Маємо враження, що така фантастична „біографія", могла повантись тільки в умовах і в такій атмосфері, коли само поняття „інформація" заплутується в якесь заворожене коло, з якого не може видобутись.

Без огляду на політичний напрямок газети та специфічні цілі шоденика — проповідувати якусь ідею чи навіть пропаганду якісь

3089

Міністр Гор-Беліша не думає проїхати у Франції ніяких політичних конференцій; його поїзд в Альзасі має приватний характер.

Сергій Шелухин

колишній міністр судівництва У. Н. Р., сенатор і генеральний суддя, професор Українського Вільного Університету у Празі, голова Українського Правничого Товариства у ЧСР, — визначний громадський діяч і політик, учений і письменник — помер 25. грудня 1938. р. у Празі.

Прийшла до нас сумна вістка з Празі, що помер там 25-го п. м. один з найстарших та найбільш заслужених громадян Наддніпрянщини, Сергій Шелухин, у 74. р. життя.

С. Шелухин помер на становищі звичайного професора карного права Українського Вільного Університету в Празі, де осів від 1922. р. Він походив з української родини, де не переривалася традиція національної свідомості і де плавали національного духа з пієтизмом і завзяттям навіть у найтяжчих часах „обрусительної“ царської політики.

Ще за молодих літ Шелухин живо зацікавився національним рухом, що мав тоді революційний характер і як студент почав писати поезії і робити переклади. По різних українських журналах були порозкидані ті його літературні спроби під псевдонімом Сергія Павленка і деякі з них увійшли до популярної у свій час антології-декаміатора „Розвага“, складеної О. Коваленком.

Присвятившись правничим студіям С. Шелухин вибрав судову кар'єру і дійшов на цій дорозі до гарного становища прокуратора в одеському суді ще перед війною. Це не перешкоджувало йому живо цікавитися громадськими справами і писати численні статті на політичні теми спершу в російській потім в українській пресі. Він належав до партії українських соціалістів-федералістів, а в 1917. р. у першій хвилині вибуху великої російської революції став головою революційного комітету в Одесі. Вже за нашої влади входить у склад Центральної Ради і стає генеральним суддею, потім міністром судових справ у кабінеті В. Голубовича, членом Найвищого Суду (сенату) і головою мирової конференції в переговорах з більшовицькою Росією в 1918. р. У 1919. р. Шелухин виїжджає у складі дипломатичної місії УНР на Мирову Конференцію у Париж як радник-юрист. У 1921. р. виїжджає до Празі, де його запрошують на професора правничого відділу в новоутвореному українському університеті. С. Шелухин був також деканом відділу, на якому виступав і якийсь час проректором; крім цього головою Українського Правничого Т-ва та членом наших різних товариств у ЧСР.

С. Шелухин був відомий як добрий спеціаліст-практик карного права; його знайомість давнього народного побуту дозволила йому

пояснити незвичайно влучно ісопне темне місце у „Руській Правді“, які рішні вчені присвятили так багато уваги. Зацікавлення Шелухина були незвичайно широкі, часто зі шкодою для його спеціальності. На батьківщині його знали м. ин. нпр. як першорядного пасічника і його мед (обовязково з українською назіпкою!) славили по різних хуторах і домах на Україні. Як щирий український патріот він вносив фермент у всякий гурт і скрізь різко зазначував свою національну ворожнечу до москалів раз-у-раз приневолював росіян пригадуватися над українською справою ще за царських часів. Він цікавився теж давнім минулим України і у своїй ненависті до всього, що московське, створив був навіть власну теорію про бучим-то кельтське походження українців.

Одною з найбільших прікмет С. Шелухина був його кришталевий характер, що несподівано устку нечесності та безхребетності і наказував йому виступати якнайрізкіше проти всіх, що кривили душу. Упарі з тим підходом до справ і людей йшла принциповість, що переходила у непризиренність і фанатизм. Цим рисам своєї вдачі Шелухин робив собі чимало ворогів і його виступи в різних громадських справах були часто несподівані, безоглядні, не завідані у гуртот чи громадою, з якими йому доводилося працювати.

С. Шелухин мав майже енциклопедичне знання правно-державних документів нашого минулого та нашої історії. Його погляди нераз були наскрізь оригінальні і не хотіли рахуватися з дійсністю. Слід пригадати, що підчас Мирової Конференції у Парижі він заступав новий, несподіваний глянбих основ, погляд, що не треба перед Францією та Англією для оборони прав України на самостійність покладуватися на берестейський мир, а просто вивести, згідно з історичною традицією, державну унію України з Московщиною з 1654 року.

С. Шелухин був типом ерзкового громадянина, що прийняв на себе обов'язки виконувати з якнайбільшою совістістю та роботящістю і зміг витримати на вибраному становищі до останньої хвилини, як рядовик на призначеній варті.

Поклін заслуженому Громадянинові та Віч-на Йому Пам'яті!

Як волиняки „відходять“ від Волинської Православної Єпархії?

ШКАВИЙ РОЗПОРЯДОК СВ. СИНУДУ У ВАРШАВІ.

„Церква і Нарід“ (ч. 23) подала коротку, менше жалюба жалюба, вістку, що „ковельський і любомльський повіт волинської єпархії відходять до варшавської єпархії“.

Відходять? Самі? Виявили бажання покинути рідну Волинь, спокійніну свою волинську єпархію, свій єпархіальний осередок у Кремені, де все-ж можна почути українське — устне й друковане слово? Самі забажали (115 парохій, коло двох соток тисяч душ) відійти під керму варшавської єпархіальної влади?

Про це „Д. І. Н.“ стримано повідомляє офіційним тоном:

„Св. Синод Польської Православної Церкви в porozumінні з міністерством ісповідань і освіти, на останній своїй сесії перевів зміни в дотеперішніх територіях єпархій. Найбільше зміни ці торкнулися волинської єпархії, від якої відійшло з ухвалою св. Синоду, відходять до варшавської єпархії два повіти“ (ковельський і любомльський).

Про те, щоб ці два повіти, опі 115 українських парохій виявили свої бажання піти на таку зміну, ні „Д. І. Н.“, ні інші часописи не агадують. Більше: а місць інформують, нас, що православне населення цих парохій нічогосінько не знало, а в більшості селлах — це й досі че знає, що таке і чому це сталося.

Отже виходить, що св. Синод виніс свою незвичайно важку для волинян постанову, не

спитавшись про їхню думку й згоду. І це сталося в наші дні, коли навіть взагалі не дуже перемонні політичні чинники на світі іноді рахуються з волею мас. А Церкву ці маси зуть маторію. Якаже не так добра Мати-Церква навіть не агадала про бажання дітей своїх, вирішуючи їхню долю?

Можемо категорично сказати, що згадана постанова св. Синоду йде проти всіх почувань і волі православних українців Ковельщини та Любомльщини. Пабіснит ствердив би не в повній мірі.

Крім цього, постановою св. Синоду відбулася в той час, коли проект статуту Церкви був уже готовий, значить уже були визначені його „демократичні“ засади, різні права парохіальних і єпархіальних зібрань, що повинні вирішувати питання приналежності сіл до тієї чи іншої парохії, а парохії до єпархії. Боляй повинні мати право висловити своє бажання, подати аргументи.

А таких аргументів висунуло ковальчан і любомльчан немало: традиції, привабливість до тих чи інших осередків, духовно-психічні спорідненості, національні зв'язки і т. д.

Аджеж добре відомо: 1) що волиняни ніколи не належали до якогось єпархіального осередку за Бугом (якобось його); навпаки, ковальчані наслідують той християнства належали до рідної на Волині доломинської єпархії —

отже оправаданий буюб прилучити парохії Холмищини до волинської єпархії, але в нікому разі — волинські повіти до варшавської-холмської; 2) що варшавсько-холмська єпархія це штучний новотвір, якого історія не знає: за російських часів існувала лише холмська єпархія; царська влада, позакладавши церкви в колишній Конгресії для своїх прихильних урядовців, додала до назви „холмська“ єпархія ще слово „варшавська“ (холмсько-варшавська єпархія) й лише перед самою війною холмську єпархію відділила від Варшави, як янову окрему й незалежну; 3) що на терені етнографічної Польщі нема автохтонного, компактного православного населення; всі віруючі варшавської частини єпархії (без Холмищини й Підляшшя) це емігранти-колоністи різної національності, переважно росіяни (рештки колишнього урядництва, торговців та ремісників). Через те, що цієї пліхкої маси небагато, то варшавський православний церковний центр, щоб мати з чого жити, прилучив собі Холмищину і Підляшшя. Отак янову штучно (яке азруге) створено холмсько-варшавську єпархію, згодом перейменовану на варшавсько-холмську. 4) Коли сталися відомі події на Холмищині та Підляшші зменшилося число парохій на (залеється) 114, варшавсько-холмському єпархіальному осередкові не легко було вижити з переважно згаданих емігрантських парохій, розкиданих по етнографічних теренах Польщі. — звідси, очевидно, і зродилася думка поповнити страту новими українськими й українсько-білоруськими повітами.

Тому-то постановою св. Синоду прилучує не тільки два повіти від волинської єпархії, але також берестейський повіт від польської єпархії та белзько-підляський від Городенщини, разом чотирі повіти.

Як бачимо, компенсація добра. Але чи заслугована? Аджеж усім добре відомо, до чого доздала варшавсько-холмська єпархіяльна влада свої вже неіснуючі парохії.

Зрештою, колиб уся справа була лише в поповненні варшавсько-холмської єпархії, то з цим ще якось можна було помириться. Але ця виперблена медала має ще й другу, для нас надзвичайно важку сторону — важку, бо дуже небезпечну.

Говорять і таке, що страти варшавсько-холмської єпархії на Холмищині й Підляшші це лише претекст до поширення русифікаційної роботи на Волинь — покищо в повіті ковальський і любомльський.

Єпархіальний осередок варшавсько-холмської єпархії — Варшава, де православний елемент творять згадані вище емігранти та колоністи, у величезній більшості росіяни та зрусифіковані українці. Не лише задала хліба, але й задала „ідейної“ роботи, вони опанували як мітрополітальний апарат, так і апарат варшавсько-холмської єпархії. Якого роду „ідейну“ роботу вони там роблять, усім добре відомо: підтримують оукифікацію з мріями про майбутню матушку Росію.

Одним словом, апарат варшавсько-холмської єпархії працює так само, як за царських часів: скрізь російська мова, російські видання, російське патріотичне виховання і т. д. Так було на Холмищині й Підляшші й ще єб. Так має бути на Ковельщині й Любомльщині.

Кажучи коротше, між Ковельщиною й Любомльщиною з одної сторони та рештою Волині з другої сторони звисається російсько-український кордон, за яким має панувати, як це було перед війною, — „руський дух“.

І не треба дуже дивуватися російським церковним діячам. Вони роблять своє діло вперто й зручно. — І під цим оглядом треба їм віддати справедливість. Але й наше громадянство повинно бути більш чуйне й активне та вжити всіх заходів для оборони цілості волинської єпархії та аркування Ковельщини й Любомльщини від драканих і небезпечних експериментів. Зокрема повинні зайнятися цією справою українські посли й сенатори та церковні організації.

Необхідно переконати янову церковну владу:

1) що постановою св. Синоду про відірвання від Волині 2 повіти, для добра Церкви й єпархії між нею та народом, повинна бути перетягнена й анульована й що

2) без ухвал парохіальних та єпархіальних зборів політій зміни не повинні відбуватися.

Якщо св. Синод не прислухатиметься до голосу православного українського громадянства, то це лише порабить прірву між ним і народними масами. А це матиме сумні наслідки для самої Церкви.

Волиняк.

Рідкий ювілей.

50-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ СВЯЩЕНСТВА О. АНДРІЯ ПЕЛЕНСЬКОГО.

Дня 19, грудня 1933 р. відсвяткувала Стрийщина рідкий ювілей великого і зразкового громадянина Вир. о. Андрія Пеленського, пароха в Лисятичах. На це свято приїхали відпорушники Стрийщини і масово явилися селяни в Лисятичах та околиці. Торжественну Службу Богу відправив сам Ювіляр при сосауженні Отців: Охримовича, Гринька і Чубатого.

На ювілейній академії в читальні „Просвіти“ в Лисятичах привітальну промову-біографію виголосив віт Данилишин, після чого йшли привіти і хоральні виступи місцевого читальняного хору. Від президії УНДО й УТР привітали Ювілята посол Стрийської Округи д-р Павло Лисак. Потім йшли привіти п. Василя Куралішина, Катерини Юник, Андрія Ковальського, Івана Гнатова, Н. Мурини, Федя Стедурі, а від Стрийських установ пп. дир. Олексі Лиса від Маслосоюзу, Івана Кузіва від Надзірної Ради та Управи Союзу Кооператив, делегатка Української Захоронки зі Львова п. М. Ганушаківна привітала Ювілята від тієї установи і зокрема від п. Рахової. Привітальні телеграми прислав цілий ряд чільних громадян зі Львова й краю від себе чи репрезентованих ними установ.

На закінчення свята промовив ревізор Р. С. У. К. п. Гринь Кухар, уродженець Лисятич і вихованок Ювілята. Це зворушливе свято закінчилося відспіванням національного гімну, яке попередив коротким словом старенький, але ще бодрий духом і тілом Ювіляр.

Варта при цій нагоді подати головні дати з життєпису цього заслуженого нашого громадянина і дітяч.

О. Андрій Пеленський походить з міщанської родини в Комарна. Священником став у грудні 1888 р. ще за життя пок. кардинала Сильвестра Сембратовича. Служившиком став Ювіляр у селі Велдзі долиньського деканату, де з місяця починає широко закреслювати релігійну та національну працю. Потім переходить на приватного сотрудника до села Сівка Войнявського, де перебуває до 1891 р. У цьому році стає завідувачем парохії Журів рогатинського повіту. Містечко Журів було колись запалене і не мало навіть церкви, ані парохіяльних будинків. Але Ювіляр не опускає рук і швидко будує гарну церкву і парохіяльні будинки та крім цього дві дуровані школи. Потім переходить о. Пеленський до Книгинич рогатинського повіту і тут ще ширше розгортає свою всебічну працю на всіх ділянках національного життя. Будує прекрасний читальняний дім, школу, засновує читальню „Просвіти“, церковний склад, Райфайзенку і швидко вириває малолюдне наше населення з рук ляхів та освідомлює його національно. Крім цього веде Ювіляр дуже живу громадянську діяльність на терені цілої Рогатинщини при співучасті таких світочів нашого національного відродження як: бл. п. о. шамбелан Городенський з Вербиловця і о. Петришків, парох в Кололині. Коли вже в передвоєнніх літах Рогатинщина належала до передових наших округ, то це у львівській частині заслуга і вислуга праці Ювілята. У 1911 р. переходить Ювіляр на становище пароха в Лисятичах і тут живе до сьогоднішнього дня. Він оживає діяльність читальні „Просвіти“, Каси Стефчика, „Сокола“ та інших установ, закладає вечірні курси, займається візречевою господарською, будує Народний Дім і т. д. По війні та по важких особистих переживаннях у визвольну добу, — Ювіляр не падає на душі, але з молодечим запалом приймається за працю біля відбудови знищених місцевих установ, котрі швидко доводять до стану зперед війни, та крім цього всеціло присвячує себе праці в різних стрийських установах, в першу чергу в Повітовому Союзі Коопе-

тивщини при співучасті таких світочів нашого національного відродження як: бл. п. о. шамбелан Городенський з Вербиловця і о. Петришків, парох в Кололині. Коли вже в передвоєнніх літах Рогатинщина належала до передових наших округ, то це у львівській частині заслуга і вислуга праці Ювілята. У 1911 р. переходить Ювіляр на становище пароха в Лисятичах і тут живе до сьогоднішнього дня. Він оживає діяльність читальні „Просвіти“, Каси Стефчика, „Сокола“ та інших установ, закладає вечірні курси, займається візречевою господарською, будує Народний Дім і т. д. По війні та по важких особистих переживаннях у визвольну добу, — Ювіляр не падає на душі, але з молодечим запалом приймається за працю біля відбудови знищених місцевих установ, котрі швидко доводять до стану зперед війни, та крім цього всеціло присвячує себе праці в різних стрийських установах, в першу чергу в Повітовому Союзі Коопе-

Маршал Чанкайшек не прийняв японських умов мир.

Марш. Чанкайшек поставився неприхильно до мирових пропозицій, що їх засував прем. Кононе у недавній заяві. Ці пропозиції — мовляв — незгідні з договором 9-ох держав.

Все таки поважна частина членів куомінтану вважає пропозицію Кононе можливою базою до переговорів.

КИТАЙ БУДУЄ ЗА БРИТАЙСЬКІ ГРОШІ ЗАЛІЗНИЧУ ЛІНІЮ ДО БРИТАЙСЬКОЇ ІНДІЇ ТА ФРАНЦУСЬКОГО ІНДОКИТАЮ.

Як говорять у фінансових колах Лондону, уряд Чанкайшека береється до будови залізничної лінії крізь Інанфу до британської колонії Бірми. Ця лінія, що малаб сполучку з французькою лінією Ганой-Юнанфу, уможливила би транспортування вугілля та муніції. На будову Китаї уживає гроші, призначені на відшкодування для Англії за боксерське повстання.

ратив, якого Ювіляр в довголітній і безперерпний головною Надзірної Ради. Важко описати, скільки праці вложив Ювіляр в розбудову тієї першої школи сили нашої кооперативної справи в краю. І взагалі трудно в рамцях короткого допису перелічити всі заслуги, які Ювіляр має для різних установ зсудом там, де йому приходилося жити і працювати. Великий ідеалізм, повна безкорисність, небудельна інтелігентність, чистий як хрусталий характер, неситий робочість і все живий, повний віри у краще майбутнє нашої Нації молодечий запал, ось головні прикмети його ваччі та душі.

Побажання, щоб він ще довгі літа вітмівся кріпким здоров'ям і молодечим умом продовжував його на його життєвому шляху, О. Андрій Пеленський є одним із тих українських греко-католиків, духовників старшої генерації, які саме як світські священники, як громадянські діячі, як люди, що не змінили розділяти справ Церкви й рідної нації та які гармонійно об'єднували обов'язки душпастиря з обов'язками громадянина-патріота, підносили в народі повагу Церкви й наблизили нарід до Церкви, а Церкву і її слуг зробили цінністю народу.

ЗАКОРДОННІ КОНЦЕСІЇ ВТРАТЯТЬ ПРАВО ЕКСТЕРИТОРІАЛЬНОСТІ НА ТЕРЕНІ ЯПОНСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ В КИТАЮ.

Щеф нового японського міністерства уряд у Лівінгтоні заявив підчас обговорювання останньої заяви японського прем'єра м. Кононе, що політична й господарська китайсько-японська співпраця на Далекому Сході буде тріпка. Він відкинув домагання, щоб зліздувати т. зв. закордонні концесії в Китаю, які мають тепер право екстериторіальності. Він підкреслює, що новий Китай боронитися не лиш перед комунізмом, але і перед західним капіталізмом.

Агенція Домей повідомляє, що також представник автономного уряду Внутрішньої Монголії, коментуючи заяву висловив вдолі, що згідно з цією заявою Внутрішня Монголія буде далі протикомуністичною базою

На чім ґрунтує Італія свої домагання

У СПРАВІ ТУНІСУ?

Вірджініо Гайда докладає на сторінках „Джорнале д'Італія“, що італійські домагання у справі Тунісу не загрожують різновазі на Середземному Морі, яку загарантував англо-італійський договір з квітня п. р.

Коли Франція обила протекторат над Тунісом.

Італія в договорі з 1896 р. визнала цей протекторат з застереженням, що Франція пошанує права італійської меншини в Тунісі.

Тепер Париж намагається переіменити Туніс на французьку колонію; між іншим він поширює на Туніс обов'язуючий у Франції закон про натуралізацію чужинців. З огляду на це проблема Тунісу вийшла вже поза рамки франко-італійського непорозуміння й стала питанням міжнародного характеру. Італія дуже зацікавлена в цій справі; вона готова рішуче боронити інтереси і прав італійського населення в Тунісі.

ГУСТАВ БОДЕ.

Конрад любить пансіон.

Конрад мав небагато щастя в жінок. Для солідних домох з добрих родин був легкодух, для авантюристок за поважний, для розтратаць за бідний, для мудрих за мало освічений, а для гусок трохи за розумний. Вони його не хотіли, а вже ніяк на довгий час. Але Конрад повеселішав, як дістав у спадщину від вуйка маєток, далеко від руку, в величезному саді, що був оточений темним смерековим лісом.

Баба з воза, конем декше! Конрад став халібувати і мугиками хороми займав його більше, як привабливий голосок молоді дами. До того й не було тих дам у його околиці. Дома селяни були далеко розсіяні, а ділячий кутір, про який йому агадував слуга, що бував у ньому приміщена якесь школя, лежав у віддалі двох верст від його двору. Для дітей у Конрада не було настроїв. Все-ж після на Різдво великий кіш горіхів та тіст для бідних сільських сиріт. Листа подяки, що його вислала класа, не прочитав і кинув у куток.

Одного вечора побачив на своїй груші дівчину. Мала перестрашлася, як він її закликав, аліла поволі на землю і стала перед ним мовчки заклопотана в пошуків полатиниці, з босими ногами.

— Но як такі поешті нас прилапали! —

сказала покірно. — Зрештою була вже вона така не маленька.

— Ми, сказатиб, уже не раз тут бували. У пансіоні так мало садовників... ну, а ваші грушки... одне чудо!..

Конрад оглянувся по городі

— То ти — то ви не самі?

— Ні.

Дівчина вбила дрібні зубки в жовтий, спілий овоц. Страху в неї вже зовсім не було.

— Тут є Лілі й Сусанна, а там позаду в редьки ще Інга.

І вона свиснула різко у пальці, як хлопчик. Тоді з малиникою виповала ще одна русоко-са голожка, з яблуки скотилася обстрижена кучерявка, а з грюлок мандрувала ще одна, дожиною як бузюк.

— Інші залишилися дома, бо в них ще від передучора бодить шлунок — сказала поважно Еріка — але завтра, якщо ви позволите, придуть дуже радо всі чотиривцять, добре? Тільки щоб ви тут не донесли!

І гавнули чотири пари очей на Конрада трохи трівожно, трохи побожно.

Всі чотири переступали заклопотано з ноги на ногу.

Конрад був би хіба не чоловік, щоб цим чотирьом гостям не дати чаю та конфітур і не погостити їх.

А як вони сиділи в саду за круглим столом, він довідався від сивою аджигеного потерчати, що в тієї „сирітської школи“ сидить у арешті чотиривцять дівчаток і в найбільшій самоті вони

мусять виконувати всякі неможливі речі: від чужих мов почавши, аж до сільського хазяйства... Це правда дуже все гарне і добре, але і часто дуже-дуже лудне. І чотиривцять дівчаток від чотиривцять до вісімнадцять дівчаток тут ніяких пригод, крім тієї, що кожного вечора, як на закінчення пішла спати, вони всі закривалися в його сад та халібували. А та начальниця, що її насильно називали Лілі, мусіла бути погана бабище. Нічого не було в її голові крім альгебри, садівництва. Конрад розумів, що всі свої малі приняття куди краще...

Вониж були чарівні, одна краша від другої... куди там! Так вони йшли не тільки в його сад, але і в хату, нищили гори цукорки й маченого хліба, грали на його грамофоні і казали собі помагати в латинських виразах. Незабаром був вже його гістими кожного вечора і трітій раз перед Лілочкою, що спала собі, не прочитавши нічого. І вони його любили, цього всеслого Конрада і любила його Еліза і навіть Катерина, ця довга англійка в очках з роговою оправою.

А він любив їх усіх. І радо був би взяв собі одну на все за жінку, але не знав хотру.

Одного вечора ждав Конрад дозвіл як ахчачи. Він мріяв у снітках та думав про музру йгу та подивляв її розум, захоплювався темним алым Натали, подивляв у думках сирітський талант Лілі. Захоплювався його грою на арфі Карини та добувався хазайноватістю Еріки. І мусів Конрад признати, що він закохався в цілий дівочий пансіон.

(Докінчення буде)

Сторінка без політики.

Чи Гутенберг був жонатий.

Винахідник друкарства Йоган Гутенберг залишив у спадщині дуже мало інформації про своє особисте життя. Знаємо, що він уродився в Мінстері приблизно між роками 1394 і 1399, що в 1428 р. покинув своє місто внаслідок різних політичних комплікацій, що мешкав у Штрасбургу від 1434—1444 р., що звідси вернувся до Мінстера, в якому закінчив свої праці над винаходом друку к. 1445 р. Вкінці знаємо, що він помер 3 лютого 1468 р.

Найцікавіше, як на ті часи те, що винахід друку приніс винахідникові багато клопотів та довгий. Останні роки життя були просто нестерпні. Отже тим більше треба пригадати, чи родинне життя не дала Гутенбергові нагорода за труди та прикраси, що він їх зазнав, пропагуючи свій епохальний винахід.

Дитячі роки Гутенберга були дуже нещасливими; він замолоду втратив батька, кілька літ пізніше маму, вкінці брата, втративши таким чином свою найближчу сім'ю.

У старих архівах костелів у Штрасбургу переховують документ, який стверджує, що Йоган Гутенберга покликали перед церковний суд на підставі донесення тамошнього патріарха цу дер Ізерін Туере за зрівняння шлюбної угоди з його дочкою Енелін. Інші документи вказують на те, що той процес тривав довгі роки, що було багато невизначених по сьогоднішній день умовин, які радше вказують на те, що Гутенберг взагалі не мав наміру женитися. В кожному разі той процес не дав ніякого конкретного вислідку, бо колиб Гутенберг був справді оженився зі штрасбурською патріархією, то був би хорис-

тувався тодішніми привілеями тамошніх міщан. Однак не маємо ніякого документу, який вказував би на те, що Гутенберг був штрасбурським міщанином.

На те, що Гутенберг був парубком вказує документ, який стверджує, що винахідник друку заплатив у 1443 р. податок від консумції вина на дві особи. Від того податку звільнювали жінок платників, однак працевлаштування мусів оплачувати винний податок за своїх слуг. Із пам'ятників Гутенберга відомо, що він мав у той час слугу, з яким разом мешкав.

У роках 1442—1449 мешкала в Штрасбургу якась Енел Гутенберг, яка давала кілька разів річно доволі великі суми на костели й монастирі. Багато істориків дошукувалися в ній жінки, великого винахідника. Однак умовини вказують на те, що Енел Гутенберг була радше далекою своячкою винахідника, своячкою, яка Йогана навіть не знала.

Сьогодні можна ствердити на підставі дослідів, що Йоган Гутенберг був ціле життя парубком, та що помер парубком, як останній представник роду Гутенбергів з Генсфайш. Тіло винахідника зложили після смерті в мінстерським костелі Францішканів.

У 1940 р. відбулися в Мінстері з нагоди винахідника друку великі паради для вшанування пам'яті людини, якій людство завдячує один із найбільших дарунків, яким є друковане слово. Вже тепер, хоч до роковин ще цілий рік, Мінстер робить підготовку, щоб пошанувати гідно пам'ять свого великого сина, з яким доля походилася наче з байстроком.

По трицяти роках пригадав собі що ще не відслужив при війську.

Джозеппе Габріелетто, італійський громадянин не станув у 1908 р. до бранки та його признали тоді за такого, що відмовляється від виконання військової служби. А що всі розшуки скінчилися без успіху, то признали, що Габріелетто загинув.

Як тепер виявилося, Габріелетто перебував тоді в центральній Африці та працював в американській торговельній факторії. Під час світової війни він був в Абіссинії, в якій довів

життям лавів для американських доставців зоологічних городів. У 1935 р. він вернувся до Європи й замешкав у Франції.

Шойно тепер Джозеппе пригадав собі, що він не відбув ще військової служби й тому, хоч мав уже 51 літ, зголосився до військової влади в батьківщині. Його признали златним до фронтової служби й звільнив до війська. Таким чином Джозеппе Габріелетто відбуватиме військову службу з трицятьлітнім спізненням.

Злочинець, чи божевільний.

ЗАГАДКА ВЕЛИКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ПРОЦЕСУ.

Кілька тижнів тому перед судом присяглих в Нью Йорку станув молодий, незвичайно талановитий різьбяр Ервінг, якого обвинувачували в потрібному вбивстві, а саме йому закидали, що він убив якусь паню Гувен, П дочку Вероніку, відому в мистецьких колах модельку та служницю.

Ервінг виконав свій потрібний злочин незвичайно брутально, він знущався над своїми жертвами, так, що опис убивства викликає справді макабричне враження.

ЧОМУ ВІН УБИВ?

Ервінг убив свої жертви без ніякої справжньої причини. Він убив тому, щоб убити. В мистецьких колах Нью Йорку твердили, що якби Ервінгові ввійшов у хвилину вбивства на дорогу кін, пас чи якась інша звірина, то різьбяр не наважувачись теж убив би її.

Ервінг убив, бо мусів убити під непереможним наказом — така засаднича думка всієї, без винятку американської преси, яка не лиші садикувала за ходом урядового слідства, але переподдала теж і на власну руку слідство, заснаючи інформації серед найкращих психіатрів.

Причини Ервінгового злочину не вяснили ні під час слідства, ні під час судового процесу. Ервінг виконав свій злочин „у менті умови непочитальності“ — таке заявив суддя, який віс слідство.

ЕРВІНГ НЕВИНЕН?

Анкета, що її перевели серед сусідів різьбара, дала незвичайно цікавий матеріал. Вей без винятку учасники анкети заявили, що Ервінг не може відповідати за злочин із прецедентною, що вде тут радше про якусь комплікацій

на психологічній тлі, що Ервінг є радше божевільним, ніж безпощадним злочинцем.

В чому слід дошукуватися причин злочину? На такий запит не зміг відповідати ні сусід Ервінга, ні навіть сайдчий суддя; не зміг на те дати відповіді навіть і лікарі.

З нагоди свята поручає по знижених цінах жіночі і мужеські одяги ШАПІРА

СУД ПЕРЕД ЗАГАДКОЮ.

Під час побуту в превентивній арешті Ервінг поводився як ненормальна людина. Денноудень починав він авантури з доглядчачами й ті авантури майже все кінчалися бійками. Він вив по цілих ночах у келії наче дикий звір. Він раз сміявся, то знову плакав і за хвилину поводився наче найздоровіша людина.

Виявляючи лікарі взяли його під обсервацію яка тривала довгі тижні. Однак обсервація не дала ніякого вислідку. Лікарі станули перед альтернативою, що або Ервінг є справді божевільним, або теж удає, щоб урятуватися від кари.

Лікарі мали всі дані на те, що Ервінг симулює, бо різьбяр був незвичайно інтелектуальною людиною і пізнати в нього прояви умови не луги не булоб зовсім тяжко. Та одночасно насувається питання, чому саме Ервінг убив. Грабункове вбивство не входить у тру, бо устійливо без ніяких сумнівів, що вбивник не кермувався жадобою вбив. Оборона виступила зі зватами сексуальних наложів, садизму і т. ін. Зате слідство миявило, що Ервінг був завжди циз-

більш нормальною людиною, що довгий час мешкав із любовницею; що мав ладну владу. Товариші різьбара зазначали, що Ервінг не вбив би навіть мухи.

Де-ж шукати причини злочину? Суд станув перед старою проблемою: злочинець із здорівним глузлом, чи божевільний вбивник?

ПСИХОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА.

Процес Ервінга, який закінчився гострим засудом, розглядає увесь час прецедентне питання.

Чи Ервінг як убивник-злочинець виконав би свій злочин, якби біля нього стояв поліцейський? Якщо так, то він безсумнівно божевільний, як піс ні, то він холоднокривий, перфідний злочинець. Здавалося би, що розв'язка того питання дасть змогу говорити про нього, або невинність підсудного.

Однак, що воно не так, то про те найкраще свідчить аргумент оборони, яка спирається на рішення найвизначніших психіатрів, виступили із твердженням, що божевільний поводитьсь у присутності доглядчача спокійно, що сам одат сторожа, який він знає із кольору та крою, стримує його.

Отже з цього простий висновок, що якби суд ставив справу Ервінга на такий площині, зробив би одну з багатьох у світі судових помилок.

ПРО ШО ГОВОРЕНО ПІД ЧАС ПРОЦЕСУ ЕРВІНГА.

Процес Ервінга мав чимало цікавих моментів. Описувати, як убивник убив свої жертви, позавати всі подробиці та описувати поведінку вбивника після злочину — зайва справа. Найцікавіші психологічні менти того великого процесу винищюї Америки. У тому процесі присуд не знайшов причин убивства і не міг дати заперки, що вбивник був непочитальний. Присяглі засудили підсудного, бо совість велала їм уникнути кровожадного хижака, який жин у душі різьбара.

Отже у процесі Ервінга було щось не ладу. Важко сказати що. Відповідь на те повинен знайти апеляційний трибунал, який буде розглядати цю таємничу справу в лютім або в березні чергового року.

СПРАВА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В АМЕРИКАНСЬКИХ СУДАХ.

У 1859 р. відбувся в Шікаго судовий процес під час якого суддя запитав підсудного, чи він виконав би злочин, якби мав коло себе шерифа. Обвинувачений відповів, що ні й це відповіз припечатала його долю, дарма, що достовірні свідки зізнавали, що підсудний — це такий собі сільський дурик, який не зміє одного дня відрізнити від другого.

Підсудного стратили. Однак суд зробив величезну помилку, бо кілька тижнів пізніше зловили справжнього вбивника, який знавсьи головний свідок обвинувачення. На вістку про це предсідник суду наложив на себе руку.

В Англії ввели в 1250 р. апеліс в історії пра за закон про злочини виконані у стані „нервового розстрою“, чи під впливом скислозаків. Убивника, що виконав злочин у таких умовах, карали лешче.

У XVI ст. злочинців, що до яких почитальності були деякі сумніви, заставляли перейти т. зв. „пробу дванадцяти“. Така проба виглядала в той спосіб, що обвинуваченому валили на голову до 20. Якщо він не вспів, його звільняли від вини й кари, в іншій випадку засуджували і присуд виконували.

139 ЛІТ ВІЗНИЦІ.

Теоретики американського права мияють уже від довшого часу до того, щоб суд у своїх присудах не брав під увагу почитальності, бо в убивстві, молять, нема засадничої різниці між божевільною та нормальною людиною.

Якщо вже здорова людина, треба її карати, якщо вже божевільний треба його вчити мешкати, бо він стає загрозою для громадськості.

Суд присяглих, який судив Ервінга, навіть брав те все під увагу, бо засудив різьбара на 139 літ вивниці. Кара має лиші теоретичне значіння, бо американські законом не передбачають вірних присудів. Згогална непочитальність урятувала підсудного від кари смерті.

Отже виглядає ця людина американська с. зв. загальна, яку шойно апеляційний суд вустине вирішити, бо оборона станула на становищі, що коли суд не міг знайти причин злочину, то Ервінг заслуговує радше на заведення для тварих, а не на вивницію.

Україніка в чужій пресі.

Хто хотів би зібрати всі чужинні часописи зі статтями та замітками про нашу справу, мусів би мати багато гроша, багато часу і мусів би знати багато мов.

Ось у каварні випадково беремо в руки відомий французький ілюстрований тижневик „L'Illustration“ з 12-го ц. м. Вступна стаття відомого політика журналіста Людовика Надо п. з. Франція супроти Німеччини та Італії. Про Українію читаєте таке:

Мова, якою говорять у цих краях, — попросту російська. Ідея української самостійності є, скажім це, штучна. Її пропагували на початку цього століття у Малоросії єврейські вороги російської імперії. Вони свідомо підтримували змагання своїх українців (тут уже автор не пише малоросів — Ред.) у Галичині, сподіваючись таким робом ослабити західн. ударом силу царя. В дійсності, як я маю нагоду переконатися багато разів, нема ніякої мовної різниці між щоденником друкованим у Москві і Києві!

Вже а ціл читати можете уявити собі, які мови п. Надо знає, коли він мал „нагоду переконатися багато разів“, що в Києві видають щоденники тою самою мовою, що у Москві. Може він живе ще споминани, коли в Києві виходив „Кієвлянин“ і „Кієвская Мысль“.

„L'Illustration“ — журнал для салону, з модою і косметикою і не можна мати до нього високих політичних претензій. На виправдання тих дивоглядних поглядів можна зазначити, що редакція журналу ілюструвала протигрицьку статтю вірною мапою українських етнічних земель.

А ось прислав нам сьогодні два більші віршіки з бельгійської преси:

„Дя Л'бр Бельжик“ (Вільна Бельгія) пише м. й. у статті „Неспокійне призначення України“:

Україна незадоволена тому московською гегемонією, що вона, народивши колись гарну расу козаків, не може стерпіти, щоб її трактували завжди як васала і нехотібно її понижували. Чиж не названо її „Малою Росією“, у відміну до великої, московської? Ще більше: Ро-

сії завжди і впродовж всіх століть, орієнтувалася на Азію, тоді, коли Україна хотіла завжди бути європейською. Чи хто цього хоче, чи ні, між цими двома країнами існує глибока протилежність яка запусає своє коріння в темряву часу...

„Відколи Україна стала більшовицькою, почався режим терору. Повстанський рух у напрямі незалежності став майже неможливим. Та ідея не вмерла. Все, що діється в Україні, є одною боротьбою за незалежність. Ідея, що так глибоко вріс в історію, не легко загине...“ Далі той журнал згадує про німецькі плани у зв'язку з „Дранг нах Osten“.

Просимо пам'ятати

про
1'50 зол.

належність за підписані Вам наш великий КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ „К Р И Н И-Ц Я“ на 1935 рік. Належність просимо переслати бلیнкетом ПКО ч. 504.060 (Діло) з допискою „Кр. 39“.

„Ле Вентієм Сікль“ (Двадцятий вік) з 15-го грудня 1934 приносить на першій сторінці першу статтю з циклу „Центральна Європа два місяці по Мінхені“. Стаття має наголовок: „Українське невідоме“. Об'єкт досить баланутного аргументу про самостійність української мови, про гр. Стадіона, що мав винайти українців (але журнал застерігається, що це тільки така галка ворогів українського руху) у дальшій частині знаходимо цікаві розділи, присвячені українській етнографічній території (подана мапа), про поганаї Росії і Польщі на українську справу, далі про „лілії поля“ і різні факти з їхньої діяльності. Вкінці автор (Г. М.) пише:

„Полки, москалі, українці є незвичними їх власного минулого, їх вікових зуларів...“

У дальших числах того журналу знаходимо студію полк. Б. Е. М. Рекета, який розглядає мінхенський арбітраж з погляду військового. Автор приходить до висновку, що всі пізніші факти мали на меті забезпечити Німеччині мир на заході.

Як інформує польська преса про карпато-українські справи?

„Ревеляції“ „Дзєнік Польскі“ про життя п. о. А. Волошини

Львівський „Дзєнік Польскі“ з 30. грудня приносить п. п. „Сензаційні подробиці з минулого сичовика Волошини“ ось-що:

„Може не всі знають, що нинішній прем'єр Закарпатської Русі Волошини — як повідомляє „Добри Вєсир“ — походить зі Східної Галичини (в оригіналі: Малополянці), з сичівського повіту. Цей факт напевно не принесе чести сичівчанам, а хвилює „аляка“ Закарпатської Русі також найрадше промовчує свою не дуже славу минулашину.“

„Волошини урод. у 1883 р. в малому селі під Новим Загір'єм, в сичівському повіті, як син церковного дяка. Завжди матеріальній допомозі о. Василя у Перемишлі, після укінчення народної школи в рідному селі, записався до гімназії в Стяноці, яку покинув з трудом. Його товариші, що ще до нині живуть, виставляють йому жнайгірше свідчення. Вже від наймолодших років Волошини горів ненавистю до подків і до всього, що польське, будучи проводирем руської молоді, що тоді „українізувалась“ та працювала в „Соколі“ й „Сичі“, якої етика й методи дія не відрізняли від нинішніх „бояків“ О. У. Н.“

„Перший виступ“ 16-літнього юнака („молодця“) мав місце в 1899 р. в сичівській гімназії у дії свята 3-го травня, що його врочисто обходила польська молодь, коли Волошини підійшов до двох товаришів, що збирали на Т. Ш. Л. (Товариство Школи Людовей), аїрвав їм з уніформі біло-червоні кокарди, кинув їх на землю і з пасією потоптав. Зате один з учеників вибив його по ділі.“

Після завершення іспиту зрілості вступив на теологію у Львові, де на терені університету продовжував ворокобницьку та саботажну протигрицьку акцію, яку австрійська влада толерувала.

В часі війни Волошини став начальником духовником „Сичових Стрілячів“, що їх організував австрійський уряд і які мали за допомогою Австрії вибороти „Західну Україну“ та посадити

на її престолі „Василя Вишваного“ (архидияка Вільгельма).

Дальшу історію „сичових стрільців“ дооре знаємо; писали її сердешною кровю львівські вірляти. Серед частин, що йшли на допомогу зрадницьким українським ватагам в 1918 р. — був нинішній прем'єр Волошини.

Коли героїчній обороні Львова нанесли кінцевий удар сичовин бандам, Волошини утік до Чехословаччини, де на терені Закарпатської Русі далі вів свою акцію.

Хвилені інтереси сусідньої держави винесли його на становище прем'єра штучного й хворобливого твору — Закарпатської Русі. Чи на довго?

В „Ділі“, ч. 240, з 28. жовтня помістили ми життя п. о. Волошини:

о. А. Волошин народився 17. березня 1874 р. в Келечині (Мармарошчина) на Закарпатті. Його батько Іван був священником. Рід Волошинів не підпаз мадяризації, як інші священничі роди. В домі Волошинів розговірюю мовою все була українська мова. Народило школу покінчив о. Волошин в рідному селі, згодом перейшов до гімназії в Ужгороді, де в 1892 р. абав натуру. Описав перейшов на теологію в Будапешті. По скінченні теологічних студій, одружився з Іриною Петрицькою, дочкою професора гімназії в Ужгороді і в 1897 р. висвятився та став капеланом в Ужгороді. 1-го листопада 1897 р. став о. Волошин учителем учительського підготовного семінара, дістав диплом вчителя народних шкіл, а в 1899 і 1900 р. диплом на вчителя т. зв. городянських шкіл з математики й фізики. В 1912 р. став титулованим директором учительського семінара, а під 1917 р. дібним директором цього заведення. Під його проводом виховалися ряди національно свідомого інтелігенції на Закарпатті. 1918 р. організував о. Волошин „Руську Народну Раду“, 1919 р. став членом дирекції Карпатської України.“

СКЛАД ПРАСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

Як подає ПАТ, після ліквідації комуністичної партії склад праського парламенту є такий: партія національної єдності 110 посів (55 пр.), національна партія праці 33 пос. (19 пр.), слованський клуб 35 пос. (17 пр.), німецький нац.-соціалістичний клуб 8 пос. (4 пр.), німецький соціал-демократичний клуб 4 посів (2 пр.), інші 11 посів (5 пр.).

ПРОВІДНИК СЛОВАЦЬКИХ НІМЦІВ У ПРЕЗИДЕНТА ГАХИ.

През. Гаха, що перебував у Татранській Лінійці, прийняв із аудієнції секретаря німців у Словаччині посла Кармазіна.

ІТАЛІЙСЬКІ ВІЙСЬКА НЕ ВДЕРЛИСЯ ДО ФРАНЦУЗЬКОЇ СОМАЛІ.

Італійські офіційні кола рішуче дementують поголоски з французької преси, немовби Італійські війська увійшли на територію франц. Сомалі та розбили там табір.

НІМЕЧЧИНА ВИДАЛИТЬ 600 ЛИТВІСЬКИХ ЖИДІВ.

Німецький уряд постановив вислати по Новому Році 600 жидів — литовських громадян. Ця містка викликала немиле враження на Литві.

ДИРЕКТОР „ОТТОМАНСЬКОГО БАНКУ“ НАЙШОВСЯ.

Перед двома днями арабські повстанці пірвали директора єрусалимського відділу „Оттоманського Банку“ Ле Бувіє, який викрич у банку фонди, здепоновані на фікційні привітання повстанців. Поліція уладна погоню та визначила високу нагороду за віднайдень пірваного.

Тимчасом Ле Бувіє зателефонував з Єрихону, що він здоровий, є під охороною військової влади та виїде до Єрусалиму.

СТАНОВИЩЕ ЕГИПЕТСЬКОГО УРЯДУ У СПРАВІ СУЕЗЬКОГО КАНАЛУ.

У зв'язку з італійськими домаганнями ревізії статуту Суецького каналу єгипетський міністр закорд. справ Абдуль Фаттаг Еріє зложив у парламенті заяву у справі відношення Єгипту до питання Суецького каналу. Він заявив, що в цій справі не було досі ніяких міжнародних договорів; єгипетський уряд доложити усіх старань, щоб оборонити всі права Єгипту до Суецького каналу. Єгипет буде боронити своїх прав у Суецькому каналі, який перетинає єгипетську територію та на який єгипетський уряд дав концесію.

ФРАНЦІЯ СКРИПЛОЄ ВІЙСЬКОВУ ЗАЛОГУ В СОМАЛІ.

Як подає Анас, „пароплави „Сфінкс“ та „Шантілі“ забирають з Марсею кур'єр сепаратистських стрільців, які мають скрипити залогу франц. Сомалі. З огляду на те оба пароплави відчалить 48 годнів пізніше.“

ЛІКВІДАЦІЯ ІНЦИДЕНТУ У МОРАВСЬКІЙ ОСТРАВІ.

Як це ми згадували, чехи атерли табличку в польському консулаті в Моравській Оставі, польський шарже д'аффер зложив у цій справі протест. У висліді цієї інтервенції директор поліції в Моравській Оставі прийшов до консулату і перепросив. Чеська влада веде дальше слідство.

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ І Т О М ПОВІСТІ

ВАСИЛЯ МАСЮТИНА

ЦАРІВНА НЕФРЕТА

основаної на сензаційному відкритті гробу єгипетського фараона Тутенхамона.

ЦІНА П. ТОМУ ЗОЛ. 2.50.

Дістанете у Видавничстві „Діло“, Львів, Ринок 10, або у всіх книгарнях краю.

ЗМІНИ В ТУРЕЦЬКОМУ УРЯДІ.

Турецькі міністри освіти й народнього господарства уступили з огляду на свій стан здоров'я. На їх місце призначили міністри Юседа та Цакію.

Італійсько-французький конфлікт у найвищій натузі.

Французько-італійські відносини дійшли в останніх кількох днях до небувалого напруження. Нехай що деякі з повідомлень французької преси сильно переборщені, може Муссоліні поки що не думає ставити Францію та Англію перед доконаним фактом, може — і цього треба надіятися — інтереси європейського миру — після переборщених різких бляшних та менших суперечностей розсварені „латинські посестри“ на шім фронті замиряються, але в сучасній сильно каледризованій атмосфері Європи такі комплікації, як остання італійсько-французька дуже небезпечні для миру та кидають тінь на всі спроби показати європейські міждержавні відносини. Італійсько-французький конфлікт стадає під знаком запиту зокрема спробу англо-італійського наближення та заходи у справі нормалізації французько-німецьких відносин. Бо хочби на основі лектури німецької преси не може підняти сумніву, що Німеччина признає цілковито рацію Італії, обстоює італійські колоніальні домагання та займає в цій справі, взагалі незалежне становище. Повідомлення „власних кореспондентів“ усіх „ІКЦ-ів“ про розбіжності між італійською та німецькою політикою на ґрунті італійсько-французького спору за колонії в Африці минаються з правдою.

Але одночасно є правдою, що італійські колоніальні домагання, до яких якісь неперед-

бачаний італійський імперіаліст витягує навіть острів Корсіку, мають як наслідок небувалий в останніх часах підлом французького патріотичного духа та сильний гін до об'єднання усіх французьких партій. Щоб паралізувати італійську політику, французі готові тепер піти на найбільші уступки навіть супроти Німеччини. „Тан“ накликає французьку дипломатію розбити „римсько-берлінську ніс“ на основі полишення Німеччині вільної руки в середній та східній Європі, зокрема у справі здійснення німецьких планів на Україні.

Дипломатична італійсько-французька розгрізка довела отже до заіснування такого стану, що зпоза італійських колоніальних домагань виривають ще інші важливі проблеми, які можуть причинитись до замирення або до ще більшого загострення італійсько-французької кризи, до зміцнення старих союзів, або до створення якихось нових. Думаємо, що при жвавім посередництві Англії та Німеччини дійде врешті решт до мирного поладження італ.-французьк. конфлікту, але характеристичне, що на шляху розвитку цього конфлікту партнери обмінюються — як бачимо з париського „Тану“ — своїми думками також про українську проблему. Не даром пише один з французьких пресових органів, що українська проблема як маревно зависла над Європою.

800-ТИСЯЧНА НАЦІОНАЛЬНА АРМІЯ ПЕРЕМОЖНО НАСТУПАЄ НА КАТАЛЬОНІЮ.

Закордонна преса стверджує, що теперішня офензива на Каталонію є найбільша від початку еспанської війни. Національне командування зосередило 800.000 війська на 800-кілометровому фронті. У самій офензиві бере участь 200.000 воїнів, у тому 25.000 італійців. Метою офензивы є ліквідувати катальонський фронт ще перед прильотом Чемберлена до Риму.

ВЕЛИКА ПОЗИЧКА ДЛЯ ФРАНЦІЇ

Голландські і швейцарські банкіри признали французькому урядові 6 і пів мільярда франків позички на 4 відсотки, платних до 30 років.

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всіякі оповісті про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла“.

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТІ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залегаючі, бо стримаємо висилку часопису! Прислайте точно щомісячну передплату, бо інакше не відстанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла“! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла“ складає за рік Бібліотеку „Діла“ з 12 томів.

— Магази́н постелі Р. Джаа — Львів, Хорудини 5, поручає ковдри, матраци — переробляє ковдри по 4 зод., матраци по 6 зод. Приймає пір'я до прання. Тел. 294-81. 1939 06-100

— У довгі зимові вечори маєте добру нагоду довести Ваші світлинки до порядку. Модерні німецькі фотоальбоми на складі тільки в єдиній українській фотокрамниці „Експресс“, вул. Сикстуська 29. Тел. 203-30. 1939 —?

— З Т-ва „Учительська Громада“. Загальне зібрання відбудеться в понеділок 2. лютого 1939, р. в год. 10-й у школі Шевченка, Моханського 12. Того самого дня (а не 3. лютого, як було оголошено в „Українській Школі“) в год. 18-й конференція українців в локалі Т-ва „Рідна Школа“, вул. Сикстуська 46. Обов'язкова участь делегатів і всіх членів львівської філії.

— Телевізійний радіоконцерт українських пісень і колядок у Берліні. В п'ятницю, 23. грудня ц. р. в год. 20.10 сер. евр. часу в телевізійній радіовислани в Берліні відбудув концерт українських пісень і колядок у виконанні нашої співачки Івонни Синенської-Іванюкської. Гребі підкреслити, що це перший того роду

український концерт та що наша співачка виступила у національному одязі. У програму ввійшли і карпатоукраїнські колядки.

— Засідання Комісії старої історії України НТШ відбудеться у п'ятницю 30. ц. м., в год. 18-й у Бібліотеці НТШ з рефератом д-ра А. Генсьоровського: Корсунянин Настас і перша церковна організація за Володимира Великого.

— Нову римо-католицьку парохію у львівській архидієцезії створено з днем 15. ц. м. у Галерчині, пов. Броди. До нової парохії належать такі села: Галерчин, Висоцько, Голосколиці, і Жешовянка з парохії в Поникві; Чехи, Кадлубиська і Голешів з парохії в Олеську, Пониква Мала з парохії Броди і Заболотні з парохії в Руді Брідській.

ДАРІЯ ЯРОСЛАВСЬКА

Полин під ногми

Повість із сучасного українського життя. Молода інтелігентна жінка у боротьбі за працю та кохання.

ШПА 250 ЗОЛ.

ЗАМОВЛЯТИ: Видавництво „Діло“, Львів, Ринок 10. — ЖАДАТИ: у всіх книгарнях краю.

— Великі обмеження руху у прикордонній повсі. Львівський воявода видав розпорядок про обмеження у прикордонній повсі в львівським воявдстві. На основі цього розпорядку особи, які виїжджають на терен прикордонної смуги повинні мати дозвіл від старосты свого постійного місця замешкання. В дозволі старосты означає прикордонну місцевість, до якої зацікавлена особа має намір поїхати. Прикордонна смуга обіймає місцевості положені від 2-ох до 6-ох кілометрів від кордону, що їх подібно вичислює розпорядок львівського вояводи. Особи, які перебувають на терен прикордонної смуги, повинні оголосити свій приїзд до 24-ох годин. У прикордонній смузі заборонений взагалі всякий рух поза оселами від заходу до сходу сонця. Ширина прикордонної дороги устійлена на 10 м. від кордонних стовпів і в цій 10-метровій смузі заборонений взагалі особовий рух.

— Гостре стріляння на військовій стрільниці у Замарстиніві відбудеться в днях 2, 3, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 16, 18, 21, 23, 25, 26, 28 і 30 січня 1939, р. Прохожі повинні поступати згідно з вказівками військових стеж і не аблякатись до zagrożеної смуги.

— Зміни на становищах старостів. Керманічем повітового старосты у Долині призначений м-р Франц Кулаковський, заступник начальника суспільно-політичного відділу у ставиславським воявдським уряді. Дотеперішній долинський староста Зигмунт Шахерський призначений старостою в Берестю над Бугом. Дотеперішній стрийський староста Станіслав Гармата призначений начальником відділу у краківським воявдським уряді. На його місце

до Стрия приїшов М. Стефаніський, дотеперішній начальник відділу у воявдським уряді в Луцьку.

— На 6 місяців в'язниці засудив минулого тижня городський суд у Самборі Василя Пилипа з Блажова за те, що він висловився невдоволено про герб Польщі дня 19. листопада ц. р. у громадській канцелярії у присутності соатис та учителя.

— Краєва хроніка. В Милатині Новім згоріли господарські будинки вїтя збірної громади Яна Стефаніського. Шкода сягає 1.570 зод. Причини пожежі невідома. — У Стрию згоріло багато меблів у тапичерській роботні Тайфера при вул. Главоцького ч. 11 і деревний матеріал сушального столярського варстату Преса. Шкода дуже велика.

— Тайна американська організація Ку-Клукс-Клан, що в останніх роках не проявляла більшої діяльності, веде тепер на широкую мірку вербувальну акцію за новими членами. Діяльність Ку-Клукс-Клану оживилася комуністи своєю рухливістю та велитенськими успіхами між американськими муринами, які працюють здебільша на плантаціях бавовни то у фабриках полуденних степів Злучених Держав. Власники великих плантацій бавовни і фабриканти, які становлять основу кадру членів Ку-Клукс-Клану, сильно затривожились зростом комунізму між муринами і тепер приступають до протипакції, вербуючи нових членів до Кю-Клукс-Клану.

— Нова велитенська афера у Франції. На днях французька поліція арештувала директора фільмового концерну „Пате-Кінема“, жидка Бернарда Натана за велитенські мільйони зловживання. Афера Б. Натана пригадує своїми розмірами відому аферу жидка Ставіського з 1934, р., що довела до кривавих заворушень у Парижі та упадку уряду. Арештований Б. Натан подібно як і Ставіський походить з величкого містечка в середній Європі і придбав у Франції громадянство. Своєю фільмовою кар'єрою Б. Натан почав від продукції порнографічних фільмів, що їх висвітлював у домах на сходах підозрілих осіб. В 1926, р. Натан заложив фабрику фільмових копій. Два роки пізніше закупив пакет акцій фільмового т-ва „Пате Кінема“. Від того часу Натан почав жити на широкій стопі, улашнувати бенкети для різних достойників і при їх допомозі дуже швидко т-во „Пате Натан“ стало найбільшим фільмовим концерном у Франції. Натанові вивинулась нога, бо концерн не виплачував дивіденд акціонерам. Кількох з них внесло позов до суду домагаючись виплати дивіденд. Суд розглянувши справу оголосив банкрутство фільмового концерну і наказав арештувати Натана та його співзасновників. Поліція арештувала крім Натана співзасновників: Сімона Пруса, грека Йоганнідеса, члена торговельного суду Карона та інших аферистів. Свідство вивило, що Натан присвоїв собі 400 мільйонів франків з фільмового концерну. Капітал цього концерну висоті 700 мільйонів франків прогавинований французька преса пише, що Натан керував 33 товариствами, яких закладовий капітал зрештцав мільярд франків. Був власником сотирьох замків та інших маєтків. На обійствах при відкриванні кім заробив Натан і своїми співзасновниками 69 мільйонів франків. Арештований співзасновник грек Йоганнідес заявив і свідстві, що присвоїв 7 мільйонів франків, бо як грецький патріот потребував гроша для грек. Венізелоса. Вдова Венізелоса та його діти, які живуть у Парижі, зізнали, що не неправі. Афера Б. Натана обіймає щораз то ширшу кола.

— 500 осіб замерзло у Злучених Держав підчас двох днів Різдвяних Свят наслідком сильних морозів. Сильні метеличні немощливі злізичу, антобусову і легисьму комунікацію.

— Дві катастрофи в Італії. У фабриці пороку недалеко Люккі в Італії діяло до вибуху великого згинуло три особи. Причини вибуху невідома. Підчас пробних актів над летовищем Сесто Село коло Риму впаав військовий літак і розбився. Летун згинув.

— Річні вісті. 7. січня впааву Париж стеліть фотографії. 100 років тому Арісто мого лосна в Академії Наук реферат про акадмію відкриття Дагера і Нієпса. — З початком снігу надійде до Франції перша партія літків т-ва „Кертіс“. — У столиці Гватемали є делан чотири казарни, що мають дозвіл продавати зброю голім напистою. — В Буенос Айрес спеса доходить до 43-ох ступнів Цельсія. — З нагоди приїзду англійського короля до Канади канадський уряд випустить три серії поштових марок та вїбе дозвіл з його портретом.

III змінено: додано з наддоп. 1.1. 1999 на об'єкті ЛТЛ при вул. Полтавській, Подоль, місто Львів, 7. березня.

Вид. Спави. Дило, 4